

Newsletter 05
Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

Editorial

Kreativní lidé jsou v Evropě stále častější. Představují dynamičnost, modernost, pestrost. Kreativita však znamená i růst, a tedy i atraktivitu města a regionu. Etnické studie poukazují na „kreativní průmysl jako motor růstu“ v Evropě a stále více i konkrétně v CENTROPE. Ivé festivalové a veletržní dny v oblasti designu, filmu a hudby je mimoto výraznou součástí dynamické a mnohotvárné kreativní lokality CENTROPE. Představíme vám vybrané akce tohoto podzimu, ukážeme některá zařízení a podniky creative industries ve stredoevropském regionu a ohlédneme se po potenciálech, které regionu v budoucnu umožní etablovat se v Evropě jako silná kreativní lokalita.

Bulletin centrope.news informuje čtvrtletně o vybraných tématech, která hýbou regionem CENTROPE. Tématem pátého čísla je „kulturní a kreativní průmysl“.

Pokud chcete dostávat centrope.news pravidelně, zašlete prosím email na projektový sekretariát CENTROPE.

Poutavé tení peje
pracovní skupina CENTROPE

Kreativní CENTROPE: kreativní průmysl jako motor růstu	2
Gramofon jako „centropská“ mezera na trhu	6
Mezi luxusem a skromností: design v CENTROPE	8
CENTROPE – kamera běží	12
CENTROPE Projekt News: Ready for Take Off	15

Kreativní CENTROPE: kreativní průmysl jako motor růstu

Creative industries, tedy obory jako multimedia, software, reklama, grafika, design, hudba a architektura, získávají v CENTROPE stále větší význam. Některá odvětví mají dlouhou tradici, jiná si začala do středoevropského regionu razit cestu teprve pře nedávnem. Společné jim je to, že jsou pro CENTROPE významnou součástí scénáře jeho úspěchu.

Kreativní boom

Termín „creative industries“ neboli kreativní průmysl označuje heterogenní oblast ekonomiky, jež vytváří zboží a služby s uměleckým a kreativním obsahem pro masové publikum. Které branže se nakonec ke kreativnímu průmyslu počítají, to závisí hlavně na specifickém regionálním a místním kontextu. Jednota panuje v tom, že creative industries jsou motorem růstu postindustriální společnosti. Jedna studie vypracovaná pro Evropskou komisi vyčísluje roční obrát v kulturním a kreativním průmyslu za rok 2003 v Evropě na více než 654 miliard eur – je tedy zřetelně vyšší než obrát v automobilovém průmyslu. V roce 2004 již bylo v evropském kreativním průmyslu zaměstnáno 5,8 milionů lidí.

Kreativní je atraktivní

I německý badatel v oboru trendů a budoucího vývoje Matthias Horx přikládá creative industries vysoký význam pro regionální rozvoj. Podle něho se „regiony a města s vysokým podílem kreativních lidí (...) nacházejí v mnoha ohledech v procesu transformace“. Přítomnost kreativních oborů zvyšuje inovativnost a flexibilitu a vede k růstu počtu samostatně výdělečně činných osob, což má obecně pozitivní vliv na hospodářský vývoj, říká Horx. Mezinárodní studie skutečně potvrzují rozhodující význam creative industries pro konkurenceschopnost, trh práce i atraktivitu měst a regionů. Richard Florida analyzoval již v roce 2001 ve svém bestselleru *The Rise of the Creative Class*, že místa signalizující a prožívající liberálnost, otevřenost a rozmanitost, jsou i místy, kterým kreativní lidé dávají přednost pro svůj život i práci a tak zpětně zvyšují jejich atraktivitu a přitažlivost.

Objevování kreativního průmyslu

Zatímco země jako Velká Británie objevily pro sebe ekonomický význam kreativních oborů již v 80. letech minulého století, střední Evropě trvalo o něco déle, než uznala kreativní průmysl jako významný růstový faktor svých národních ekonomik. Dnes se v CENTROPE pilně upřesňují strategie kreativních hospodářských odvětví a nabízejí podpůrná opatření.

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

Tak funguje v Maďarsku kulturní kontaktní místo Kulturpont, založené původně na podporu implementace programu EU Kultura 2000, jež se však v současnosti profiluje hlavně jako fórum pro budování kontaktů mezi umělci a kreativci. Souběžně s renomovaným filmovým festivalem Mediawave v Györu se konala konference Behind the Scenes pro přeshraniční spolupráci. Účelem této akce bylo jednak poskytnout fórum pro kreativní scénu, jednak představit maďarský kreativní průmysl mezinárodnímu publiku a usnadnit realizaci přeshraničních projektů.

Vzorem se pro CENTROPE mohou stát aktivity jihomaďarského města Pécs. Tam byl nedávno založen inkubátor pro kulturní aktivity, který má k dispozici mj. ateliéry pro tvůrčí obory, zvukové a filmové studio, pořádá workshopy pro podnikatele v kreativním průmyslu a nabízí další služby pro malé a střední podniky.

Podpora pro kreativce

Burgenland a Vídeň mají od roku 2003/2004 vlastní dotační agentury, které se starají výhradně o záležitosti creative industries. Podporují toto odvětví jak finančně, tak i při zakládání a řízení firem. Zejména Vídeň zaznamenala v oblasti creative industries hned v prvních letech velmi dynamický vývoj. Dnes je asi 16 % zaměstnanců ve městě činných v kulturním a kreativním průmyslu. V letech 1995 až 2003 tento počet vzrostl o 17 %. Pro porovnání: ve stejném období zaznamenaly všechny sektory hospodářství dohromady růst pouze 1,7 %. Departure, vídeňská dotační agentura pro kreativní průmysl, ale i centrum inovací a technologie ZIT podporují růstovou dynamiku creative industries konkurenčně orientovanými výzvami.

Že creative industries nejsou výhradně městským fenoménem, to dokazuje Centrum kreativního průmyslu (Zentrum für Kreativwirtschaft) v Burgenlandu. Jako kontaktní místo pro tvůrčí pracovníky z Burgenlandu si stanovilo úkol posilovat kontakty mezi uměním, kulturou a hospodářstvím. Od roku 2007 se čtyřikrát ročně snaží iniciovat kooperace mezi creative industries a „klasickým“ hospodářstvím na diskusních fórech. Témata, o kterých se při tom diskutuje – například „jak kreativně probudit k životu vinice“ – ukazují, že i venkov může z činnosti kreativního průmyslu získávat prospěch.

Vědění vede ke kreativě

Sektor vědy a kultury je v CENTROPE zvlášť výrazný. Kvalitní nabídka vzdělávání v uměleckých oborech vytváří mimo jiné předpoklady pro silný a úspěšný kreativní sektor. Analogicky se odborné vysoké školy s úzkou vazbou na podniky staly důležitým faktorem v inovačním systému. Také soukromá univerzita kreativního průmyslu v St. Pöltenu je

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

iniciativní ve spolupráci s inovativními podniky z regionu i na mezinárodní úrovni. Mimoto dotváří obraz regionu i četné festivaly a různé akce z oblasti designu, hudby a filmu.

Tento mix vědy, umění a silné festivalové kultury zajišťuje optimální klima pro kreativní průmysl. Města jako Brno vsázejí na tuto úspěšnou směs zvláště aktivně. Vedle tradiční Janáčkovy akademie múzických umění může veletržní město Brno jako kreativní akce mezinárodního významu vykázat i veletrhy módy STYL a KABO a bienále grafického designu. Důležitým zdrojem know-how je pak Design centrum České republiky, jež má také sídlo v Brně. Na Slovensku hraje podobnou roli Slovenské centrum dizajnu v Bratislavě. Tuto státní organizaci založilo počátkem 90. let ministerstvo kultury s cílem iniciovat a podporovat designérskou tvorbu na Slovensku a její další rozvoj.

Potenciál rozvoje clusterů

Spolupráce v CENTROPE v oblasti kreativního průmyslu dosud v mnoha ohledech nevyrostla z dětských stěvičků. Aktéři s přeshraničním působením, jako multimediální podnik ZONE, jsou zatím výjimkou. Potenciál rozvoje kreativního průmyslu však v CENTROPE bez pochyby existuje. Studie Rakouského ústavu pro ekonomický výzkum (WIFO) došla již v roce 2005 k závěru, že struktura kreativního průmyslu ve středoevropském regionu nabízí ty nejlepší předpoklady pro tvorbu přeshraničních clusterů. Silné stránky CENTROPE v produkční oblasti creative industries a v takzvané obsahové oblasti, zaměřené výrazněji na umělecko-kreativní část řetězce tvorby přidané hodnoty, se podle této studie navzájem optimálně doplňují.

Právě silná pozice západního Maďarska a západního Slovenska ve výrobní oblasti nabízí velké šance kreativním oborům z celého regionu. Například Norbert Kettner, dřívější jednatel Departure a dnes ředitel společnosti WienTourismus, vidí v automobilovém průmyslu velký potenciál pro intenzivnější spolupráci mezi „klasickým“ hospodářstvím a creative industries. Ale i v multimediální oblasti a v tzv. life sciences se v lokalitě CENTROPE najdou podniky s výraznou výzkumnou složkou a mezinárodním působením, jež mohou fungovat jako možní partneři kreativního průmyslu.

Studie Österreichische Kulturdocumentation dochází k závěru, že CENTROPE poskytuje optimální rámcové podmínky pro tvorbu clusterů v oblasti hudby, filmu a designu. Předpokladem pro úspěšnou realizaci tohoto potenciálu je podle ní rozvoj nadregionálních dotačních a kvalifikačních programů a podpora vytváření přeshraničních sítí. Tak se mohou nejen propojovat schopnosti a zdroje, ale společná exportní ofenzíva může dále zlepšovat uplatnění kulturní tvorby z CENTROPE na evropském trhu.

Newsletter 05
Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

Perspektivy tvůrčích oborů v CENTROPE jsou tedy vynikající. Příští léta ukážou, nakolik se podaří využít existující šance a etablovat kreativní lokalitu CENTROPE v evropském měřítku.

Další odkazy

Kulturní kontakty, Maďarsko: www.kulturpont.hu

Zentrum für Kreativwirtschaft Burgenland: www.kreativwirtschaft.net

Departure, Förderagentur für die creative industries in Wien: www.departure.at

Privatuniversität für Kreativwirtschaft, St. Pölten: <http://www.ndu.ac.at>

Design centrum České republiky: www.designcentrum.cz

Slovenské centrum dizajnu: www.sdc.sk

Gramofon jako „centropská“ mezera na trhu

Nápad a design z Rakouska, elektronika ze Slovenska, výroba v Česku – výrobce audiotechniky Pro-Ject Audio Systems se specializuje na gramofony. Podnik vyváží své výrobky do celého světa a v posledních letech nasbíral řadu mezinárodních ocenění, mezi nimi i ECONET-Award 2007 za nejinnovativnější přeshraniční firemní kooperaci.

Opravdoví hudební fandové vsázejí i v době DVD, MP3 a podobných systémů na starý dobrý vinyl. Tento retro-trend vycítil i Heinz Lichtenegger. Jeho firma Pro-Ject Audio Systems produkuje gramofony pro světový trh. Zvláštností při tom je, že tyto zajímavé přístroje vznikají v koprodukcii firem z Česka, Slovenska a Rakouska – jsou tedy opravdovým produktem z CENTROPE.

Všechno to začalo v roce 1990, když Lichtenegger brzy po pádu „železné opony“ našel v české výrobní firmě v Litovli partnera pro realizaci svého nápadu uvést na trh kvalitní a při tom cenově dostupný gramofon. Český podnik, jeden z nekvalifikovanějších podniků jemné mechaniky v zemi, tehdy pocítil, že poptávka po analogových zvukových nosičích postupně slábne ve prospěch CD, a stál těsně před uzavřením. Kooperace s rakouskou firmou mu však nakonec přinesla nové perspektivy. „Je to především vysoká kvalita, které si u českých a slovenských partnerů vážíme,“ míní Lichtenegger. A „nakonec si jsme přes celou řadu rozdílů přece jen hodně podobní, což značně usnadňuje spolupráci,“ konstatuje jednatel firmy Pro-Ject. Od českých partnerů také neustále přicházejí různé podněty k optimalizaci designu a zajišťování kvality, říká Lichtenegger s potěšením. Pro výrobu elektronických komponent si rakouský podnikatel našel partnera na Slovensku.

Ve třech zemích pracuje celkem 320 lidí ve vývoji, výrobě a odbytu gramofonů, přičemž pracoviště ve Vídni je zdaleka nejmenší. Přístroje se exportují do 78 zemí celého světa a zájem o ně neklesá ani po 17 letech. Co zákazník na této přeshraniční spolupráci potěší, je v první řadě cena. Díky výrobě v České republice lze vysoce kvalitní přístroje nabízet za ceny již od 100 eur. Pro-Ject se stal vedoucím světovým výrobcem gramofonů. Ročně dodává obchodníkům po celém světě na 40.000 gramofonů. „Je to především vysoká technická kvalita, která naše gramofony odlišuje od obvyklého masového zboží z Číny. U nás se každý přístroj ještě zkouší ručně,“ zdůrazňuje Lichtenegger specifické evropské přednosti v porovnání s asijskou konkurencí.

Tuto podnikovou kooperaci označila porota letošní soutěže ECONET-Award za zvláště inovativní. Společnost Audio Tuning Vertriebs GmbH ve Vídni – „mateřský podnik“ Pro-Ject – i SEV Litovel a AGB Elektro v Rožnově pod Radhoštěm obdržely 1. cenu v kategorii Rakousko – Česko. Platforma ECONET pro hospodářskou spolupráci se zaměřuje na

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

posilování hospodářské struktury v prostoru CENTROPE a iniciování kooperací inovativních podniků, jejich zakladatelů, exportérů a příslušných partnerů v sítích. r.

Další odkazy

Pro-Ject Audio Systems: <http://www.project-audio.com>

Platforma ECONET, ČR: <http://econet-platform.rhkbrno.cz>

Platforma ECONET, Rakousko: <http://www.econet-platform.at>

Mezi luxusem a skromností: design v CENTROPE

Designový podzim 2007 bude v CENTROPE hodně „horký“. A protože design je především městský fenomén, podíváme se nejprve, co se děje v hlavních městech dvou partnerských zemí CENTROPE: v Praze a Budapešti. Středoevropský design se hlásí výrazně o slovo také aktuálními akcemi Designblok v Praze, Vienna Design Weeks a Design7 ve Vídni, Luxus Brand v Budapešti a konečně Design +3D v Bratislavě.

Čeští spotřebitelé označují designové výrobky jako „jednoduché“ a „funkční“. V Rakousku a Německu se naproti tomu design nadále spojuje s prestiží a exkluzivitou, uvádí Jana Zielinski, pražská konzultantka v oboru designu, hlavní rozdíl ve všeobecném vnímání designu. K této imagi jistě rozhodujícím způsobem přispěl český funkcionalismus, jenž se ve 20. a 30. letech minulého století stal výrazným a světově proslulým proudem v architektuře a designu. Funkčnost je jednou ze složek, které tvoří dobrý design. Rozhodně to totiž není jenom otázka „stylingu“, design zahrnuje i užitnou hodnotu, bezpečnost a dlouhou životnost stejně jako identitu a branding. A v neposlední řadě je design také ekonomickým faktorem, jenž získává neustále na významu. A to platí i v CENTROPE.

Dynamický trh s designem

Význam designu jako hospodářského odvětví lze vyjádřit i čísly: v Evropě působí kolem 410.000 designérů (EU 27), kteří každoročně generují obrát asi 35 miliard eur. V Rakousku pracuje přibližně 9.550 designérů, více než polovina z nich „na volné noze“. V České republice je registrováno asi 3.200 designérů – podle odhadů jich však dalších asi 15 % registrováno není. Nadaní zájemci se mohou v oboru design vzdělávat na 10 vysokých a zhruba 30 středních školách. Maďarské statistiky vykazují kolem 2.500 profesionálních designérů a asi 400 studentů designu na 4 akademiích a univerzitách. Na Slovensku má designérská scéna (dosud) menší rozsah. V sektoru zde pracuje kolem 2.300 osob, většina z nich má méně než 40 let. Řada mladých slovenských designérů působí v sousedních zemích, například v Praze nebo ve Vídni, kde najdou větší trh a lepší kariérní vyhlídky.

Živá setkání

Letošní „designový podzim“ v CENTROPE a blízkém okolí středoevropského regionu zahájila počátkem října výstava Designblok. Původním cílem této velké pražské akce bylo zaujmout pro design širokou veřejnost. Neustále rostoucí počty návštěvníků ukazují, že se toto poslání rozhodně zdařilo. Celkem 177 akcí na 60 místech udělalo z Prahy letos již podeváté prestižní cíl milovníků designu z celé Evropy. Ředitelce Designbloku Janě Zielinski nebyla dopřána moc dlouhá pauza na oddech. Hned po „své“ akci odjížděla do Vídně, aby se podílela na

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

Vienna Design Weeks a v rámci odborné konference Design 07 – Die Mitte diskutovala o současných tendencích designu ve Střední Evropě. Do Vídně přijel i Maxim Velčovský, jehož hvězda na nebi českého designu dnes září zvláště výrazně.

Oba jsou toho názoru, že trh s designem je v Česku, na Slovensku, v Maďarsku i Rakousku velmi podobný. Rozdíly jsou pouze v průmyslové tradici. Česko zde jednoznačně dominuje ve zpracování skla, kterým je země mezinárodně proslulá. Stále více velkých firem, jako například jeden známý výrobce minerálních vod, sází v Česku na mladé domácí designéry, například při tvorbě lahví a etiket. Zde lze podle Jany Zelinsky v posledních asi třech letech pozorovat velký boom. Slovensko se potýká především s tím, že trh designových produktů je obecně malý a domácí klientela si design často jednoduše nemůže dovolit.

Designéři a kreativci ve střední Evropě by se měli snažit o užší vzájemnou spolupráci, zdůraznila Zielinski. Na otázku, zda vidí nějaký potenciál pro středoevropský nebo dokonce „centropský“ design jako „značku“, však odpověděla záporně. V budoucnu půjde spíše o to, udržet pozici evropského designu. „A to bude možné zejména vysokou kvalitou,“ říká pražská odbornice na design s přesvědčením.

O designu lze diskutovat, lze ho konzumovat ...

Téměř ve stejné době jako Vienna Design Weeks se v Bratislavě konala konference CUMULUS, pořádaná každoročně mezinárodním sdružením univerzit a škol zaměřených na umění, design a média, jež se tento rok konala pod názvem Design +3D. Sešli se na ní designéři, architekti, výtvarníci a studenti z celé Evropy, aby diskutovali o mnohvrstevném propojení designu, umění, společnosti a politiky.

A nakonec Design7, budapešťské dny designu, pořádané již počtvrté. Slavnostním vyvrcholením festivalu bylo udělení Maďarské ceny za design v Muzeu užitého umění v Budapešti. Poprvé se v rámci Dnů designu konal i Graphifest, festival grafického designu a typografie.

A komu by to ještě nestačilo, tomu je určený budapešťský veletrh Luxus Brand. Od 16. do 18. listopadu tam lze holdovat luxusu. V prostorách bývalých královských vinných sklepů se dnes nachází VAM Design Center, jedno z největších výstavních středisek ve střední a východní Evropě. Od otevření v roce 2007 se centrum etabluje jako místo pro pořádání konferencí a výstav – tedy ten pravý, opravdu královský rámec pro veletrh luxusu. A na únor pak jsou ohlášeny mezinárodní veletrhy módy v Brně – STYL a KABO, kde čeští a mezinárodní designéři prezentují své nejnovější kolekce.

... vyučovat, podporovat...

Že je design v CENTROPE důležitým tématem i stranou festivalového a veletržního ruchu hlavních velkoměst, to dokazují taková zařízení, jakým je New-Design-University v St. Pöltenu. Jejím iniciátorem a zřizovatelem je Hospodářská komora Dolního Rakouska a jde o první soukromou univerzitu kreativní průmyslové tvorby v Rakousku. Přibližně 170 studujících využívá vzdělávací nabídky sahající od interiérové architektury přes grafický design a ilustraci až po řízení inovačních a tvůrčích procesů. Nabízejí se i kurs designu. V současné době toto studium přitahuje hlavně zájemce z Rakouska, pilně se však navazují i mezinárodní styky, také se sousedními zeměmi ve střední a východní Evropě.

O designérský dorost pečuje i české Design centrum v Brně. Prostřednictvím soutěží jako The excellent product of the year nebo Young package chce usnadňovat mladým designérům profesní začátky a podporovat konkurenceschopnost českého designu. Z programu DESIGN získávají podporu malé a střední podniky. Mladí designéři vytvořili také současný internetový portál České republiky www.czech.cz. Logo s pestrými komiksovými bublinami bylo v roce 2007 oceněno titulem The excellent product of the year v kategorii grafického designu.

... i vystavovat.

Zda a jakou formou budou designéři v CENTROPE v budoucnu spolupracovat, jestli si budou navzájem konkurovat nebo naopak vytvoří společnou značku CENTROPE Design, to se ještě ukáže. Možnost výměny názorů a zkušeností však existuje již nyní: na výstavu Design Match 2008 jsou zváni designéři z partnerských zemí CENTROPE, aby se nechali inspirovat vybranými designovými objekty z přelomu století a předkládali své vlastní návrhy. Výsledky bude možné obdivovat na putovní výstavě ve všech čtyřech zúčastněných zemích.

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

Další odkazy

Designblok, Praha: www.designblok.cz

Veletrhy módy STYL a KABO, Brno: <http://www.bvv.cz/styl>

Bienále grafického designu, Brno: <http://www.moravska-galerie.cz/cs/bienale/23-mezinarodni-bienale-grafickeho-designu-brno-2008/>

Czech Design: <http://www.czechdesign.cz/index.php?lang=1&>

Design centrum České republiky: http://www.designcentrum.cz/index_cz.asp

Konference CUMULUS, Bratislava: <http://www.vsvu.sk/cumulus>

Slovenské Centrum dizajnu, Bratislava: <http://www.sdc.sk/index.php?lang=sk&>

VAM Design Center, Budapešť: <http://www.vamdesign.hu/>

Vienna Design Weeks: <http://www.viennadesignweek.at/>

New Design University, St. Pölten: <http://www.ndu.ac.at/ndu>

Design Austria: <http://www.designaustria.at/aktuelles/a/tschechisches-design>

Design Match 2008: <http://2008.designmatch.cz/>

CENTROPE – kamera běží

Tradiční filmová kultura, pestrá scéna filmových festivalů a mezinárodně úspěšné produkce – prosazující se středoevropský film nachází v regionu CENTROPE dobré možnosti rozvoje. Filmová scéna je ve středoevropském regionu v současnosti také důležitým ekonomickým faktorem.

Na první pohled se CENTROPE nejeví jako eldorádo filmového průmyslu. Evropská audiovizuální observatoř ohlásila v roce 2005 asi čtvrtinový úbytek návštěvníků českých a rakouských kin. Na Slovensku tento úbytek činil asi pětinu, zatímco v maďarských kinech zaznamenali jen nepatrný pokles počtu návštěvníků. Tím sice klesal i obrát v pokladnách kin, tato čísla však osvětlují jen jeden specifický aspekt filmového průmyslu a silně je ovlivňuje příchod velkých „blockbusterů“ zejména z USA.

Kvalitní středoevropské kino

Vedle příjmů z promítání přispívá k ekonomickému významu filmového průmyslu rozhodujícím způsobem výroba a rozmnožování filmů. Že je evropská filmová branže významným hospodářským faktorem, to lze snadno uhadnout z přibližně 800 produkcí, které se ve státech EU každoročně realizují. V roce 2005 dosáhl filmový průmysl v Rakousku, zaměstnávající kolem 4500 osob, obrát 193,5 milionů eur.

Nejsou to však ani tak tato holá čísla, jež odrážejí důležitost filmové produkce v CENTROPE. Je to především kvalita tradiční filmové kultury, která v posledních letech opět nachází stále větší uznání i na mezinárodní scéně. Tak na letošním Berlinále byl český film zastoupen ve festivalovém programu hned pěti filmy. Poprvé po 17 letech se česká produkce zúčastnila opět vlastní soutěže o „Zlatého medvěda“, a to snímkem Jiřího Menzela „Obsluhoval jsem anglického krále“. V roce 2006 film se vztahem k CENTROPE, rakousko-bosensko-německá koprodukce „Grbavica“ Jasmily Žbanić, tuto prestižní soutěž dokonce vyhrál.

Obecně lze konstatovat, že v posledních letech je k účasti na mezinárodních festivalech vybíráno stále více středoevropských filmů. Tak například i groteskní rodinné drama Györgye Pálfiho nazvané „Taxidermia“ vzbudilo v roce 2006 pozornost nejen v Cannes, ale poté i na více než 30 dalších filmových festivalech po celé Evropě. Tento film byl zařazen i mezi kandidáty na Oscara 2008 v kategorii „Nejlepší neanglicky mluvený film“. Je tak příkladem nejen kvality a úspěšnosti mladých středoevropských režisérů, nýbrž i úspěšné středoevropské kooperace. Snímek se totiž realizoval ve spolupráci rakouské produkční firmy Amour Fou a maďarského Eurofilmu a v kooperaci s francouzským studiem Memento Film.

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

„Taxidermia“ získala finanční podporu od vídeňského filmového fondu i od maďarské filmové dotační agentury.

Kooperace je také důležitou strategií, jak se středoevropským filmem seznámit širší veřejnost. Česko, Slovensko, Maďarsko a Polsko tak letos již podruhé vystupovaly na akci „European Film Market“, pořádané v souvislosti s Berlinále, pod společným sloganem „Central European Cinema“.

Filmové festivaly v kulturní lokalitě CENTROPE

Rozvíjející se středoevropský film a jeho protagonisté nacházejí v CENTROPE rozsáhlé možnosti ke své prezentaci. Vedle hudby je film totiž druhým hlavním tématem festivalů ve středoevropském regionu. Více než tucet festivalů dělá z CENTROPE každoročně místo setkání filmových nadšenců, kterým se zde nabízejí „centropská“ i mezinárodní filmová představení. Výběr při tom sahá od festivalu animovaných filmů přes filmy dětské až po festivaly filmů operních.

Navzdory různému obsahovému zaměření však tyto festivaly mají něco společného, a to je snaha přiblížit širšímu publiku filmy mimo hlavní proud a uvést na scénu (středo)evropská díla. Tak například festival „EU XXL Film“, který v roce 2003 uvedla v život Mercedes Echerer společně s partnery z Dolního Rakouska a Vídně, představuje mimo prostředí tradičních kin pozoruhodné evropské filmy, jež jsou k dostání pouze na DVD. Tato filmová přehlídka je při tom pouze jedním aspektem celkové koncepce. Stejně důležitá jsou souběžně probíhající diskusní fóra, jež poskytují evropským filmovým tvůrcům možnost odborné výměny názorů a navazování vzájemných kontaktů.

Mimořádnou formu spolupráce představuje český festival „Der Film“, hostující v Praze a Brně. Pořádají ho společně Goethe-Institut Praha, Rakouské kulturní fórum a švýcarské velvyslanectví v Praze. Širšímu publiku dává možnost shlédnout německy mluvené filmy, které si jinak špatně hledají cestu do českých kin.

Živé kontakty

Početné festivaly nabízejí nejen kvalitní divácké zážitky, nýbrž i výbornou platformu usnadňující navazování spolupráce mezi filmaři a producenty. Spolupráce formou koprodukcí je výrazně rozvinutá především v Česku a na Slovensku, ostatní regiony CENTROPE je však již pilně dohánějí. Tak se mohly vedle „Taxidermie“ realizovat i některé další úspěšné maďarsko-rakouské produkce. Také geografická blízkost partnerských měst Vídně a

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

Bratislava vytváří ty nejlepší podmínky pro úzkou spolupráci. Mnoho vídeňských herců například dojíždí do Bratislavy, aby využívali špičkovou kvalitu zdejšího dabingového studia.

Maďarsko slavilo v posledních letech mezinárodní úspěchy v neposlední řadě i díky režiséru Györgyi Pálfimu, který vedle „Taxidermie“ vyvolal rozruch už v roce 2002 filmem „Hukkle“ (Škyt). Pro posílení tohoto trendu by bylo zapotřebí vedle národní podpory filmů vytvořit i regionální instituce, které mohou pracovat ještě cíleněji a specifičtěji. Počátkem může být Southern Transdanubia Film Fund v Pécsi. Brzy by mohl následovat Győr, Debrecén a Budapešť.

V CENTROPE se v posledních letech rozvíjí úzká spolupráce zejména mezi Vídní a Györem. Nyní se chystá projekt INTERREG v rámci programu Central Europe, v němž tato města chtějí spolu s Pécsí a podle možností i Bratislavou připravovat zřízení clusteru v audiovizuální oblasti. Šance nemají špatné, protože region nabízí vzájemně se doplňující struktury ve vzdělávání i produkci, má tedy veškeré předpoklady pro umělecky i ekonomicky úspěšnou spolupráci. Díky novému programu MEDIA 2007, schválenému nedávno na úrovni EU na podporu evropského filmového průmyslu a dotovanému celkem 755 miliony eur, mají navíc filmoví tvůrci a producenti v CENTROPE k dispozici významné finanční prostředky na přípravu a realizaci svých projektů.

Další odkazy

Hungarian Film Commission: <http://www.mmka.hu>

Magyar Filmunió: <http://www.filmunio.hu>

Southern Transdanubia Film Fund: www.filmlocationpecs.com

Slovenský filmový ústav: www.sfu.sk

Audiovizuální informační centrum, Slovensko: <http://www.aic.sk>

Česká filmová komora: <http://www.filmovakomora.cz>

eské filmové centrum: <http://www.filmcenter.cz>

Odborný svaz audiovizního a filmového průmyslu, Rakousko: <http://www.faf.at>

Rakouský filmový ústav: <http://www.filminstitut.at>

Filmový fond Vídeň: <http://www.filmfonds-wien.at/>

Filmová kultura v Dolním Rakousku: <http://www.noel.gv.at/Kultur-Freizeit/Kunst-Kultur/Film-und-Kinokultur.html>

Internacionální film festival Bratislava: <http://www.iffbratislava.sk/2007/index.html>

EU XXL Film – Forum and Festival of the European Film: www.eu-xxl.at

Der Film – Festival německy mluvených filmů v Praze a Brně: www.derfilm.cz

Mezinárodní festival dokumentárních filmů Jihlava: <http://www.dokument-festival.cz>

Newsletter 05

Kulturní a Kreativní Průmysl v CENTROPE

CENTROPE Projekt News: Ready for Take Off

První zpráva CENTROPE Business & Labour Report potvrzuje nejen nadprůměrnou hospodářskou výkonnost středoevropského regionu, ale především jeho mimořádný růstový potenciál. Na konferenci CENTROPE v Bratislavě společně diskutují vrcholní politici z partnerských měst a regionů CENTROPE s úspěšnými podnikateli a ekonomy.

CENTROPE na start

Před několika lety ještě utopie, nyní se CENTROPE stává stále samozřejmější realitou. Připravované zrušení schengenské hranice mezi Rakouskem, Českem, Slovenskem a Maďarskem je dalším symbolickým krokem ke srůstání středoevropského regionu.

Fasten seatbelts

V březnu 2006 formulovali partneři CENTROPE „Vizi 2015“, společný výhled na budoucí vývoj ve středoevropském regionu. O rok a půl později je nyní k dispozici podrobný plán postupu – harmonogram konkrétních kooperačních aktivit rovnoprávných partnerů, směřujících k postupné realizaci cílů nastíněných ve Vizi 2015.

CENTROPE vzlétá

Hospodářský vývoj středoevropského regionu označují odborníci za nadprůměrný. Předpokladem úspěšného využití existujících příležitostí je však cílená a průběžně harmonizovaná politika všech partnerů CENTROPE. V rámci politické konference v Bratislavě o ní diskutují politici s úspěšnými podnikateli a ekonomy z CENTROPE.

Politická konference CENTROPE 2007

„... READY FOR TAKE-OFF ...“

26. listopadu 2007, 10.00-12.30 hod., Župný Dom, Bratislava